

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: V. W.
bytem X

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 4. 2019, č.j. X

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobou ze dne 21. 5. 2019 podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) brojil žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 4. 2019, č.j. X (dále jen napadené rozhodnutí), jímž byly zamítnuty námitky žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2019, č.j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná přiznala žalobci český „sólo“ invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně od 9. 6. 2018 ve výši 6651 Kč měsíčně, který dále zvýšila od lednové splátky roku 2019 na částku ve výši 7356 Kč měsíčně a vyplácí jej.

II. Napadené rozhodnutí

3. V napadeném rozhodnutí žalovaná shrnula průběh správního řízení a skutkový stav věci, jakož i obsah podaných námitek, který se v podstatné míře shoduje i se žalobní argumentací.
4. Žalovaná shrnula závěry posudků lékařské posudkové služby vypracovaných v tomto řízení, a to jednak posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Znojmo ze dne 23. 8. 2018, podle něhož byl žalobce uznán invalidním ve druhém stupni invalidity. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl určen stav po tracheotomii při paréze n. recurrens bilaterálně a parézou hlasivek během operace nodosní strumy. Vznik invalidity byl stanoven ke dni 9. 6. 2018. Žalovaná nechala zdravotní stav žalobce recenzovat svým lékařem, který se s uvedenými závěry ztotožnil.
5. Dále žalovaná zkoumala podmínky vzniku nároku na český invalidní důchod. Rozhodné období bylo stanoveno alternativně v období pěti let v posledních deseti letech (9. 6. 2008 – 8. 6. 2018) před vznikem invalidity, jakož i v období deseti let z posledních dvaceti let před vznikem invalidity (9. 6. 1998 – 8. 6. 2018). V obou alternativně stanovených obdobích žalobce získal potřebnou dobu pojištění pro vznik nároku na důchod.
6. Žalovaná také uvedla, že do celkové doby pojištění byla promítnuta tzv. dopočtená doba ve smyslu § 41 odst. 4 ZDP, a to v délce 1209 dnů do dne dosažení důchodového věku (22. 6. 2022).
7. Dále žalovaná vysvětlila a podrobně popsala oba výpočty českého invalidního důchodu pro invaliditu II. stupně. Žalovaná porovnávala ve smyslu § 42 odst. 4 ZDP dílčí český invalidní důchod. Žalovaná vycházela také z rakouských dob pojištění potvrzeních rakouským nositelem pojištění na formuláři E 205 AT ze dne 18. 1. 2019. Tato doba pojištění byla potvrzena v období let 1995 až 2007 a dále v letech 2009 a 2010 a dále v letech 2015 až 2017. K těmto dobám přihlédla žalovaná ve smyslu čl. 6 a čl. 52 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/04. Tato doba pojištění činí celkem 159 měsíců.
8. K výpočtu procentní výměry českého dílčího invalidního důchodu žalovaná uvedla, že za doby pojištění spojené s výkonem výdělečné činnosti, které žalobce získal v Rakousku, se dosadí průměrný denní indexovaný výdělek vypočtený z českých vyměřovacích základů dosazený za jednotlivé kalendářní dny, v nichž trvalo pojištění spojené s výkonem výdělečné činnosti. Smyslem tohoto postupu je vytvořit fikci, že v období výdělečné činnosti v Rakousku dosahoval žalobce obdobných výdělků, jakých by pravděpodobně dosáhl, kdyby v daném období pracoval v ČR. Jelikož žalobce získal v ČR po roce 1985 alespoň pět let s vyměřovacím základem, vypočte se průměrný výdělek z pěti vyměřovacích základů získaných po roce 1985. Průměrný

denní indexovaný výdělek se pak dosazuje za příjmy, které žalobce v rozhodném období (roky 1986 - 2017) získal v Rakousku.

9. Procentní výměra byla stanovena za 43 let doby pojištění z rozhodného období let 1986 až 2017 s tím, že vyloučené doby v tomto období činily 336 dnů. Osobní vyměřovací základ byl stanoven z ročního vyměřovacího základu (redukovaného) ve výši 13 191 dnů. Žalovaná uzavřela, že žalobce dosáhl redukovaného osobního vyměřovacího základu (výpočtového základu) ve výši 13 199 Kč. Procentní výměra dílčího českého invalidního důchodu pak byla stanovena v částce 4257 Kč měsíčně.
10. Poté bylo provedeno dílčení v poměru získaných dob pojištění (13085 dnů v českém systému, 1666 dnů v rakouském systému), přičemž poměrem těchto dob byla podílčena jak základní, tak i procentní výměra důchodu. Součet těchto částek pak činil 6173 Kč měsíčně. Na to aplikovala žalovaná tzv. zvýšení dílčeného invalidního důchodu podle čl. 58 nařízení č. 883/04, které vypočítala v částce 73 Kč a přičetla jej k procentní výměře dílčího invalidního důchodu. Celkem činil ke dni vzniku nároku na důchod český invalidní důchod částku 6246 Kč.
11. Dále žalovaná obdobným způsobem přezkoumala výpočet konkurenčního tzv. „sólo“ národního českého invalidního důchodu. V tomto ohledu konstatovala, že rozhodným obdobím jsou roky 1986 až 2017. Vyloučené doby byly vyčísleny na 402 dnů. Blíže k tomu vysvětlila, že vyloučené doby byly získány získané z výdělečné činnosti na území ČR v letech 1986 až 1989, 1994 až 1995 (mj. 4 dny výdělečné činnosti získané na území Rakouska – které byly získány v režimu zákona č. 100/1988 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 149/1988 Sb.) a dále vyloučené doby získané v letech 2004 až 2006 (doby uchazeče o zaměstnání s podporou v nezaměstnanosti i bez podpory v nezaměstnanosti). V této době při výpočtu dílčího českého důchodu byla započítána doba výdělečné činnosti získaná v Rakousku.
12. Žalovaná dospěla k neredukovanému vyměřovacímu základu 11 370 Kč, který se dále nesnižuje (nedosahuje první redukční hranice) a procentní výměře ve výši 3 411 Kč. Dále postupovala ve smyslu § 42 odst. 4 ZDP, které zakotvuje zvláštní srovnávací výpočet pro procentní výměru invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně. Žalovaná postupovala též ve smyslu prováděcího nařízení vlády č. 343/2017 Sb. a tam zakotveného systému redukčních hranic. Tímto způsobem žalovaná dospěla k tomu, že procentní výměra „sólo“ českého invalidního důchodu činí částku 3 951 Kč. Tato částka je vyšší, než částka procentní výměry vypočítaná za 40 let doby pojištění (3 411 Kč).
13. Celkem dospěla žalovaná k závěru, že národní český invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně činí 6651 Kč měsíčně. Tento důchod je vyšší v porovnání s českým dílčím invalidním důchodem (6246 Kč měsíčně), a proto náleží žalobci správně.
14. K námitkám žalobce žalovaná uvedla, že přiznala vyšší z obou porovnávaných důchodů. Podle čl. 12 nařízení č. 883/04 platí, že pokud se překrývají doby pojištění více členských států, platí obecně, že se tyto doby započítají pouze jednou. Doba povinného pojištění získaná v Rakousku v období od 5. 4. 1995 do 31. 12. 2003, která se kryje s dobou samostatné výdělečné činnosti získané v ČR, se do celkové doby

pojištění nezapočte, a proto se k takové době nepřihlédne (čl. 12 odst. 2 nařízení č. 987/2009).

15. Žalovaná uzavřela, že při překrývající se době pojištění povinných pojištění získaných ve dvou členských státech EU se při výpočtu českého důchodu dává přednost českému povinnému pojištění. Proto dala žalovaná přednost době samostatné výdělečné činnosti získané v ČR před dobou pojištění získanou v Rakousku v letech 1995 až 2003.
16. Z uvedených důvodů žalovaná námitky žalobce zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

III. Žaloba a vyjádření žalované

17. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce uvedl následující žalobní body. V prvním žalobním bodě uvedl, že se žalovaná dopustila retroaktivní aplikace nařízení č. 883/04 a nařízení č. 987/2009. Tímto postupem žalovaná poškodila žalobce na výši jeho invalidního důchodu. Žalovaná měla zhodnotit jeho námitku podle obsahu v souladu s ustanovením § 16 odst. 7 ZDP. Retroaktivní aplikací nařízení měla žalovaná způsobit i odlišný zápočet dob v Rakousku, neboť Rakousko dává přednost nižším doloženým příjmům v ČR, a tím poměrně snižuje důchod. Postup obou nositelů pojištění je podle názoru žalobce v rozporu s principem zásluhovosti důchodového pojištění.
18. K postupu žalované, která započítala při překryvu dob pojištění za účelem stanovení procentní výměry pouze jednu dobu pojištění, žalobce podrobněji uvedl, že princip zákaz dvojího zohlednění dob chápe. Žalovaná však takto mohla postupovat pouze v letech, kdy žalobce byl pouze dobrovolně pojištěn, či byl uchazečem o zaměstnání, příp. v ČR nedosahoval příjmů.
19. Podle názoru žalobce mělo dojít k upřednostnění hlavní výdělečné činnosti, která mu plynula z Rakouska (práce na plný úvazek). Činnost žalobce v ČR byla okrajová. Na období podnikání žalobce v letech 1995 – 2003 muselo být hleděno jako na výkon vedlejší samostatné výdělečné činnosti. Protože ale v té době nařízení neplatilo, nemohla být samostatná výdělečná činnost posuzovaná. Přestože žalovaná užila nařízení č. 883/04 retroaktivně, provedla pouze chybný zápočet období, a nikoliv zohlednění samostatné výdělečné činnosti v ČR jako vedlejší.
20. Žalobce se domnívá, že má právo na „nejvýhodnější výpočet“ důchodu. Konkrétně žalovaná měla od roku 1995 (v případě platného retroaktivního užití nařízení č. 883/04) mělo dojít k přednostnímu zohlednění rakouské doby pojištění a nerozměňování výpočtového základu o nižší dosahované příjmy v ČR (a uznání samostatné výdělečné činnosti jako vedlejší).
21. Žalobce dále tvrdil, že od roku 2005 pak dokonce upřednostnila žalovaná doby nahrazující samotné pojištění (tzn. dobrovolné důchodové pojištění), aniž by oprávněně umožnila uplatnění doby pojištění v Rakousku.
22. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalované k dalšímu řízení, a aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení.

23. Žalovaná k věci podala své vyjádření ze dne 18. 7. 2019, v němž uvedla, že v plném rozsahu odkazuje na napadené rozhodnutí a navrhuje zamítnutí žaloby.

IV. Řízení před krajským soudem

24. Krajský soud zjistil, že žaloba byla podána včas, osobou oprávněnou a je přípustná za podmínek ustanovení § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)
25. Krajský soud vyžádal **správní spis** žalované (dávkový spis), z něhož vyplývají následující skutečnosti. Ve spisu je založena žádost o přiznání invalidního důchodu ze dne 19. 6. 2018, v níž je uvedeno, že žalobce byl činný v Rakousku a také tam žádá o přiznání invalidního důchodu.
26. Podle osobního listu důchodového pojištění činí dopočtená doba 1317 dnů v období od 9. 6. 2018 do 21. 6. 2022. Rakouská doba pojištění je v OLDP vyznačena v obdobích od 1. 4. 1995 do 4. 4. 1995 (4 dny), dále v období od 1. 3. 2004 do 31. 12. 2004 (300 dnů), v období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005 (365 dnů), dále od 1. 1. 2006 do 28. 2. 2006 (59 dnů) a od 1. 4. 2006 do 30. 6. 2006 (90 dnů), a dále od 1. 3. 2007 do 31. 3. 2007 (30 dnů) a od 1. 8. 2009 do 31. 12. 2009 v délce 150 dnů, dále od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2010 (180 dnů), dále od 1. 6. 2015 do 30. 11. 2015 (183 dnů), dále od 1. 5. 2016 do 30. 6. 2016 (61 dnů), dále od 1. 9. 2016 do 31. 12. 2016 (122 dnů), dále od 1. 6. 2017 do 30. 6. 2017 (30 dnů) a dále od 1. 8. 2017 do 31. 10. 2017 (92 dnů).
27. Ve spisu je založen formulář dokládající rakouské doby pojištění žalobce E 205 AT dokládající uvedené doby pojištění. Dále je z něho patrné, že v období 04/1995 až 12/1996 a dále v březnu 2007 byl žalobce výdělečně činný v Rakousku, a v obdobích od ledna do března 1997 pobíral tamtéž podporu v nezaměstnanosti, stejně tak i v období červenec 1999.
28. Žalobci byl rozhodnutím žalované ze dne 24. 10. 2018, č. j. PD-24.10.2018 – 426/580 822 1441 přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně v prozatímní výši 6651 Kč měsíčně.
29. Podle výpisu z evidence účasti na dobrovolném důchodovém pojištění Okresní správy sociálního zabezpečení Beroun byl žalobce účasten dobrovolného pojištění v obdobích od 4.6 2011 do 31. 12. 2011 (211 dnů), od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012 (366 dnů), od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (365 dnů), od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 (365 dnů), od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 (365 dnů), od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016 (366 dnů) a od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 (365 dnů) a konečně v roce 2018 jen 90 dnů (1. 1. 2018 – 31. 3. 2018).
30. Z dokladů o výpočtu invalidního důchodu žalobce vyplývá, že žalovaná porovnála výpočet tzv. národního (sólo) invalidního důchodu (zkr. EUA) a dílčího invalidního důchodu (zkr. EUB). Z dokladu o výpočtu invalidního důchodu EUA vyplývá, že celková doba pojištění do 21. 6. 2022 (datum dosažení důchodového věku) činí 14844, z čehož dopočtená doba činila 1474 dnů (po zkrácení ve sníženém rozsahu pro výpočet důchodu 1209 dnů). Dále pak sporné doby pojištění od 5. 4. 1995 do 31. 12. 2003 byly hodnoceny jako doby samostatné výdělečné činnosti získané v ČR, v nichž žalobce dosahoval vyměřovacích základů. Doba od 1. 4. 1995 do 4. 4. 1995, kdy byl

žalobce zaměstnán v Rakousku a zároveň v souběhu nezískal žádnou českou dobu pojištění, byla vyloučena.

31. Z dokladu o výpočtu dílčího invalidního důchodu (EUB) vyplývá, že celková doba pojištění byla získána součtem české doby pojištění 13085 dnů a rakouské doby pojištění 1666 dnů v celkové výši 14751 dnů. Doba pojištění od 5. 4. 1995 do 31. 12. 2003 byla hodnocena opět jako doba česká, v níž žalobce vykonával samostatnou výdělečnou činnost.
32. Ve spisové vložce týkající se námitkového řízení je obsažen formulář E 301 AT s přílohami Arbeitsmarktservice Wien potvrzující doby pojištění, doby nezaměstnanosti (od 26. 6. 1999 do 1. 8. 1999) a podrobný přehled dob pojištění v Rakousku s vyznačením druhu pojištění (výdělečné činnosti) vydaný Arbeitsmarktservice (Wien), v němž jsou doloženy doby pojištění od dubna 1995 do konce roku 2013 s vyznačením přetržek v celkové délce doby pojištění 143 měsíců. Dále je tu založeno rozhodnutí Pensionsversicherungsanstalt (Landesstelle Wien) o pokračování výplaty rakouského invalidního důchodu od 1. 7. 2018 ve výši 453,26 EUR. Podle potvrzení zaměstnavatele BauUnternehmen Fortuna, sídlem ve Stockerau, jsou jako doby závislé činnosti doloženy doby pojištění od 4. 10. 1999 do 19. 6. 2006.
33. V samotných námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce uvedl, že nebyly započteny roky odpracované v Rakousku v době od 1995 do roku 2003, které jsou překryté dobou výkonu samostatné výdělečné činnosti v ČR.

V. Posouzení věci krajským soudem

34. Krajský soud vyhodnotil po zralé úvaze žalobu jako **nedůvodnou**, a to z následujících důvodů. Žalobce ve své žalobě nerozporoval samotný mechanismus, jakým žalovaná dospěla k porovnání obou v úvahu připadajících důchodových dávek (tzv. důchod EUA a důchod EUB) s tím, že ve výsledku byl národní „sólo“ invalidní důchod (tzv. EUA) shledán jako vyšší. Vznesené žalobní námitky se týkají postupu žalované při řešení překryvu dob pojištění, k němuž došlo v důsledku skutečnosti, že žalobce pracoval v období let 1995 do roku 2003 v Rakousku, avšak zároveň odváděl pojistné ze samostatné výdělečné činnosti v ČR.
35. K jednotlivým žalobním bodům krajský soud uvádí následující.
36. Pokud žalobce namítal, že žalovaná aplikovala na jeho případ nařízení č. 883/04 retroaktivně, krajský soud považuje za nutné vyložit přechodná ustanovení tohoto nařízení. Podle ustanovení čl. 87 odst. 2 nařízení č. 883/04 odst. 2 a 3 tohoto nařízení platí, že *„pro stanovení nároků získaných podle tohoto nařízení se berou v úvahu doby pojištění a případné doby zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získané podle právních předpisů členského státu přede dnem použitelnosti tohoto nařízení v dotyčném členském státě. S výhradou odst. 1 je nárok získán podle tohoto nařízení, i když se vztahuje na situaci, která nastala přede dnem jeho použitelnosti v dotyčném členském státě.“* Pravidlo obsažené v čl. 87 odst. 1 citovaného nařízení pak stanoví, že toto nařízení nezakládá žádný nárok za dobu přede dnem použitelnosti tohoto nařízení.

37. Souběh citovaných pravidel intertemporality působení nařízení č. 883/04 je nutno interpretovat tak, že samotné nařízení nepůsobí z hlediska hmotněprávního retroaktivně (tzv. pravá retroaktivita), nicméně koordinační pravidla v něm obsažená se použijí i na rozhodné skutečnosti (zejm. doby pojištění), které nastaly přede dnem jeho použitelnosti. Jinými slovy řečeno, citované nařízení působí na bázi tzv. nepravé retroaktivity.
38. Pokud tedy žalovaná posoudila podmínky nároku na přiznání invalidního důchodu v souladu s příslušnými ustanoveními (čl. 44 a násl.) nařízení č. 883/04, postupovala správně, neboť nárok na přiznání invalidního důchodu (totožný s datem vzniku invalidity ke dni 9. 6. 2018) vznikl v době účinnosti tohoto nařízení, zatímco rozhodné skutečnosti nastaly samozřejmě již před datem použitelnosti tohoto nařízení (tzv. nepravá retroaktivita).
39. Dále krajský soud uvádí, že současná úprava koordinace systémů sociálního zabezpečení jednotlivých členských států je založena na principu aplikace právního řádu jednoho členského státu (čl. 11 a také bod 15 preambule nařízení). Podle čl. 11 Nařízení č. 883/04 platí, že „osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají právním předpisům pouze jediného členského státu. Tyto právní předpisy se určí v souladu s touto hlavou.“ Ve vztahu k tomuto principu speciálně jsou upravena pravidla pro řešení souběhu dob pojištění. Podle ustanovení čl. 56 odst. 1 nařízení č. 883/04 jsou zvláštní pravidla pro přihlédnutí k souběhu dob stanovena v prováděcím nařízení. Prováděcím nařízením je nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 987/09, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/04, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále také „prováděcí nařízení“).
40. Samotnou prováděcí úpravu souběhu získaných dob pojištění v různých členských státech lze najít v čl. 12 odst. 2 a 3 nařízení č. 987/09, podle něhož platí, že 2. *Doby pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získané podle právních předpisů jednoho členského státu se přičtou k dobám pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získaným podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, pokud je to nezbytné pro účely článku 6 základního nařízení a pokud se tyto doby nepřekrývají.* 3. *Pokud se doba pojištění nebo bydlení získaná v souladu s povinným pojištěním podle právních předpisů jednoho členského státu kryje s dobou dobrovolného nebo dobrovolného pokračujícího pojištění získanou podle právních předpisů jiného členského státu, vezme se v úvahu jen získaná doba povinného pojištění.*
41. Co se týká právní úpravy dobrovolného pojištění a jeho vazby na povinné pojištění, podle čl. 14 prováděcího nařízení platí, že „*články 11 až 13 se nepoužijí na dobrovolné pojištění nebo na dobrovolné pokračující pojištění, pokud v případě jedné z oblastí uvedených v čl. 3 odst. 1 existuje v členském státě pouze systém dobrovolného pojištění.* 2. *Jestliže se na základě právních předpisů členského státu vztahuje na dotyčnou osobu povinné pojištění v tomto státě, nemůže se na ni vztahovat systém dobrovolného pojištění nebo systém dobrovolného pokračujícího pojištění v jiném členském státě. Ve všech jiných případech, v nichž existuje v dané oblasti volba mezi několika systémy dobrovolného pojištění nebo systémy dobrovolného pokračujícího pojištění, může být dotyčná osoba účastna pouze systému, pro který se rozhodla.* 3. *Ide-li však o dávky v invaliditě, ve stáří a o pozůstalostní dávky, může být dotyčná osoba účastna pouze systému dobrovolného nebo dobrovolného pokračujícího pojištění jednoho z členských států, i když se na ni povinně*

vztahují právní předpisy jiného členského státu, pokud se na ni vztahovaly v určitém období jejího pracovního života právní předpisy prvně uvedeného členského státu vzhledem nebo v důsledku její činnosti jako zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné a pokud tento souběh výslovně nebo implicitně dovolují právní předpisy prvně uvedeného členského státu.

42. Z uvedených východisek posuzoval krajský soud druhou žalobní námitku, která se týká hodnocení podnikání žalobce v letech 1995 – 2003, o níž má žalobce za to, že na ni žalovaná měla nahlížet jako na výkon „vedlejší“ samostatné výdělečné činnosti. Z výše uvedených principů je patrné, že koordinační nařízení jsou založena na principu vyloučení dvojího hodnocení doby pojištění. Pokud byl v inkriminovaném období žalobce osobou samostatně výdělečně činnou a platil pojistné, splňoval definiční znaky pojmu „povinné pojištění“. Samotné nařízení č. 883/04 definuje samostatnou výdělečnou činnost jako každou činnost nebo obdobnou situaci, která je za takovou považována pro účely právních předpisů sociálního zabezpečení členského státu, v němž taková činnost nebo obdobná situace existuje [čl. 1 písm. b) tohoto nařízení]. Žalované nelze vyčítat, že považovala dobu samostatné výdělečné činnosti, za niž bylo zapláceno pojistné v ČR, za dobu povinného pojištění, a to z následujících důvodů.
43. Lze především poukázat též na čl. 13 nařízení č. 883/04, které upravuje otázku výkonu činností ve dvou nebo více členských státech, kde je stanoveno, že 2. *Na osobu, která obvykle pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná ve dvou nebo více členských státech se vztahují: a) právní předpisy členského státu bydliště, pokud vykonává podstatnou část své činnosti v tomto členském státě; nebo b) právní předpisy členského státu, v němž se nachází střed zájmu její činnosti, pokud nebydlí v členském státě, v němž vykonává podstatnou část své činnosti.* 3. *Na osobu, která je obvykle činná jako zaměstnanec a osoba samostatně výdělečně činná v různých členských státech, se vztahují právní předpisy členského státu, v němž pracuje jako zaměstnanec; jestliže však tuto činnost vykonává ve dvou nebo více členských státech, vztahují se na ni právní předpisy určené podle odstavce 1.* Podle čl. 13 odst. 5 téhož nařízení se s těmito osobami se zachází pro účely právních předpisů určených v souladu s těmito ustanoveními, jako by vykonávaly veškerou svou činnost jako zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné a pobíraly veškerý svůj příjem v dotýcném členském státě.“
44. Krajský soud především konstatuje, že tato žalobní námitka má svou relevanci pouze pro výpočet dílčího invalidního důchodu (tzv. EUB), který ovšem nebyl žalobci přiznán, neboť byl nižší. Pro výpočet národního sólo důchodu se k rakouským dobám pojištění pro účely výpočtu dávky (tzn. hodnocení dob) nepřihlíží, neboť nárok na takovou dávku vzniká bez přihlídnutí k těmto dobám – viz k tomu pravidla pro sčítání dob pojištění (čl. 45 ve spojení s čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/04). Pro účely výpočtu důchodové dávky se pak takové doby chápou jako vyloučené doby. Proto žalovaná nemohla v tomto schématu výpočtu invalidního důchodu postupovat jinak než při souběhu české doby povinného pojištění (samostatná výdělečná činnost) s rakouskou dobou pojištění upřednostnit českou dobu pojištění.
45. Podle názoru krajského soudu žalovaná postupovala správně, neboť v souladu s pravidly koordinace - konkrétně podpůrně v souladu s čl. 52 odst. 1 písm. a) a 2 nařízení č. 883/04 - porovnála výši dílčího důchodu vypočteného podle čl. 51 odst. 1

nařízení č. 883/04 s výší národního důchodu, na nějž žalobci vznikl nárok bez ohledu na rakouské doby pojištění (tzv. nezávislá dávka či sólo důchod). K rakouské době pojištění nebylo potřeba přihlížet ani pro vznik nároku na důchod, neboť česká doba pojištění byla dostatečná (srov. čl. 12 odst. 2 prováděcího nařízení). V tomto ohledu pak žalobci žádné právo na „nejvýhodnější výpočet“ důchodu nesvědčí, neboť v kontextu výpočtu národního důchodu nelze zhodnocovat výdělky dosažené v jiných členských státech EU. Krajský soud kromě poukazuje na to, že žalobci byl přiznán také rakouský invalidní důchod, v němž byly zhodnoceny získané doby pojištění v Rakousku.

46. Co se týká výpočtu důchodu EUB (dílčího invalidního důchodu), tam je třeba zodpovědět otázku, zda lze souběh dob pojištění v období let 1995 – 2003 nahlížet podle kritéria středu zájmu (podstatné části) jeho činnosti, anebo podle kritéria státu výkonu zaměstnání podle citovaných kolizních ustanovení čl. 13 nařízení č. 883/04. Pokud však žalobce tvrdí, že na jeho samostatnou výdělečnou činnost mělo být nahlíženo jako na „vedlejší samostatnou výdělečnou činnost“, krajský soud se s tím neztotožňuje. Předně je zapotřebí připomenout, že institut tzv. „vedlejší“ samostatné výdělečné činnosti byl zaveden do ZDP až novelizací s účinností od 1. 1. 2004.
47. Podle současné právní úpravy se za osobu samostatně výdělečně činnou „vedlejší“ se považuje osoba samostatně výdělečně činná (dále jen „OSVČ“), pokud u ní trvá některý z důvodů uvedených v § 9 odst. 6 ZDP. Tyto důvody musí být uvedeny i v přehledu. Je třeba zdůraznit, že být považována za OSVČ vedlejší je právem OSVČ, nikoliv její povinností. Pokud OSVČ neoznámí okresní správě sociálního zabezpečení, že je OSVČ vedlejší, je považována za OSVČ hlavní (§ 15 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). OSVČ, která je přihlášena k nemocenskému pojištění OSVČ, se vždy považuje za OSVČ vykonávající hlavní činnost. Podle zákona o důchodovém pojištění se samostatná výdělečná činnost považuje za vedlejší činnost, pokud trvají důvody vedlejší činnosti a pokud OSVČ není účastna nemocenského pojištění.
48. Krajský soud má za to, že na období let 1995 – 2003 nelze úpravu tzv. vedlejší samostatné výdělečné činnosti aplikovat, neboť by se jednalo o pravou retroaktivitu zákona. Přitom nařízení č. 883/04 nezavdává k takovému postupu důvod, neboť žádné dílčí podoby samostatné výdělečné činnosti nerozlišuje (uznání doby pojištění za dobu pojištění je postaveno na principu rovnocennosti). Tyto doby pojištění byly žalobcem získány v režimu „jednotné“ samostatné výdělečné činnosti (§ 5 odst. 1 písm. e), § 9 ZDP). Samostatnou výdělečnou činnost vykonávanou žalobcem v letech je třeba považovat za dobu povinného pojištění ve smyslu koordinačních nařízení (čl. 14 koordinačního nařízení č. 883/04).
49. Jiné důvody, proč by měla být výdělečná činnost žalobce provozovaná v Rakousku v letech 1995 až 2003 preferována oproti české době pojištění, žalobce neuvedl. Krajský soud znovu podotýká, že z hlediska kolizních kritérií obsažených v nařízení č. 883/04 by musela podstatná část činnosti žalobce být kontinuálně přičitatelná rakouskému systému pojištění. To však z rakouského formuláře E-301 AT takto patrné není, doba pojištění v Rakousku od dubna 1995 do 2003, která je pouze v části jednoznačně potvrzená jako doba závislé činnosti (srov. potvrzení BauUnternehmen

Fortuna ze dne 19. 6. 2006) a má ve svém trvání přetržky, na rozdíl od doby samostatné výdělečné činnosti vykonávané v téže době v ČR.

50. Krajský soud shrnuje, že žalovaná vysvětlila také důvody, proč nemohla při výpočtu důchodu EUA oproti české době povinného pojištění (výkon samostatné výdělečné činnosti) upřednostnit rakouskou dobu pojištění, což krajský soud považuje za přezkoumatelné a dostačující. Krajský soud dále dodává, že žalobcem tvrzené právo na „nejvýhodnější výpočet“ důchodu bylo žalovanou reflektováno srovnávacím výpočtem mezi důchody národním „sólo“ invalidním důchodem (EUA) a dílčím invalidním důchodem (EUB).
51. Pokud se týká nakládání s dobami pojištění získanými od roku 2005, krajský soud uvádí, že při výpočtu důchodu národního (EUA) byla podle osobního listu důchodového pojištění doba dobrovolného pojištění zohledněna až od 4. 6. 2011 do 31. 3. 2018 v souladu s potvrzením OSSZ Beroun. Co se týká výpočtu dílčího invalidního důchodu (EUB), tam byla od roku 2005 naopak zohledněna rakouská doba pojištění až do 28. 2. 2006, dále náhradní doba pojištění (uchazeč o zaměstnání v období březen 2006 a od 1. 7. 2006 do 26. 11. 2006), a dále pak opět doba rakouského pojištění od 1. 3. 2007 do 31. 3. 2007 a od 1. 8. 2009 do 31. 12. 2009 a dále od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2010. Doba českého dobrovolného pojištění byla započítána až od 4. 6. 2011 do 31. 5. 2015, přičemž v této době žalobce nemá doloženou žádnou rakouskou dobu pojištění, neboť podle přílohy formuláře E301 nezískal žádnou dobu pojištění od měsíce července 2010.
52. Tvrzení žalobce, že od roku 2005 dala žalovaná bez právního podkladu přednost době dobrovolného pojištění, tedy nemá oporu ve správním spisu, neboť doba dobrovolného pojištění byl v obou případech zohledněna až od 4. 6. 2011. Krajský soud v tomto postupu nevidí žádné porušení pravidel nakládání s dobami pojištění ani ve smyslu koordinačních nařízení, ani podle ZDP, neboť znovu opakuje, že při výpočtu „sólo“ národního invalidního důchodu žalovaná musela dát přednost v případě souběhu českým dobám pojištění, zatímco v případě výpočtu dílčího invalidního důchodu EUB musela také zohlednit rakouské doby pojištění, což učinila.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

53. Z uvedených důvodů krajskému soudu nezbylo, než žalobu zamítnout jako nedůvodnou (výrok I.).
54. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s.ř.s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který

za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. ledna 2021

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.